

Arbeids- og Inkluderingsdepartementet  
Postboks 8019 Dep  
0030 OSLO

(Referanse må oppgis)  
Vår referanse: 09/01497-2  
Arkivkode: 440  
Saksbehandler: Liv Overaae  
Deres referanse: 200903451-/OLI  
Dato: 25.10.2009

## **Hørings svar - forslag om utvidelse av ordningen med regionale verneombud innen næringene renhold og hotell- og restaurant**

Det vises til høringsbrev datert 26.juni 2009 om forslag om utvidelse av ordningen med regionale verneombud innen næringene renhold og hotell- og restaurant, i tillegg til dagens ordning som omfatter bygg og anlegg.

Departementet viser til at innføring av regionale verneombud er et tiltak for å bekjempe sosial dumping i næringene renhold og hotell- og restaurant. Departementets forslag innebærer imidlertid at de regionale verneombudene fortsatt ikke skal ha noe direkte ansvar knyttet til lønn eller vedtak om allmenngjøring, men at ombudenes "tipsfunksjon" videreføres.

KS mener prinsipielt at tilsyn med virksomheter er en offentlig oppgave som verken skal eller kan overlates til arbeidstakerrepresentanter. Arbeidstilsynet har som hovedoppgave å føre tilsyn med at arbeidsmiljølovens bestemmelser blir overholdt, men er også gitt kompetanse i forhold til annet lovverk for å kunne avdekke sosial dumping.

En utvidelse av regionale verneombud vil kreve opprettelse/utbygging av et apparat som krever administrative ressurser, både knyttet til etablering og drift. Det er, så vidt KS kjenner til, ikke foretatt vurdering av effekt i forhold til kostnader.

Renhold i kommunal regi, hvor lønns- og arbeidsvilkår ivaretas, utgjør en stor del av renhold i kommunesektoren, og PAI viser at renhold omfatter drøyt 12 000 stillinger.

KS støtter ikke utvidelse av ordningen med regionale verneombud, først og fremst fordi det er en offentlig oppgave å føre tilsyn med virksomheter, men også fordi den reelle effekten av en eventuell ordning med regionale verneombud ikke står i forhold til ressursinnsatsen (innkreving, fondsstyret, personell, kompetanse mv).

### **Tiltak for å bekjempe sosial dumping**

Sosial dumping og svart arbeid er en utfordring som må prioriteres. KS har gjennomgående vært positive til Regjeringens handlingsplaner mot sosial dumping, særlig styrking av Arbeidstilsynet for å sikre håndheving. KS har derimot vært tilbakeholdende med støtte der tiltakene i for stor grad griper inn i virksomhetens drift og ansvarsforhold, og skaper unødvendig byråkrati. KS frykter at ordninger med regionale verneombud bidrar til å skape uklarheter omkring det lokale verneapparats oppgave og rolle, og dermed svekker arbeidsmiljøsam arbeidet lokalt.

En del kommuner og fylkeskommuner kjøper mange tjenester, bl.a. renholdstjenester. Korrekt gjennomførte anskaffelser og fokus på samfunnsansvar og etikk bidrar til å redusere risikoen for sosial dumping og økonomisk kriminalitet i sektoren. KS iverksetter en rekke tiltak for å bekjempe sosial dumping, bl.a. sertifiseringskurs for offentlige anskaffelser.

KS vil vise til ECONs rapport fra 2007 som på oppdrag fra departementet har evaluert ordningen med regionale verneombud i bygg- og anlegg. Der har ordningen virket siden 1981. ECONs samlede inntrykk er at de regionale verneombudene gjør en viktig jobb for å bedre helse-, miljø- og sikkerhetsstandarden i bygge- og anleggsbransjen, og for å forebygge ulykker og skader. Imidlertid fremgår det av rapporten at de er usikre på om forskriften bør utvides til flere næringer. De vurderer dagens ordning som best fungerende i forhold til brudd på sikkerhetsforskriftene på en bygge- og anleggsplass som ofte er godt synlig. De viser til at andre næringer, hvor utfordringene kanskje i større grad er knyttet til organisatoriske og psykososiale forhold, krever annet fokus og kanskje andre arbeidsmetoder.

Når det gjelder regionale verneombud og sosial dumping skriver ECON videre:

”Til dels beskriver fagforbundene behov for virkemidler som kan bidra i opprydding i alvorlige og kriminelle forhold. Vi tror det er begrenset hva regionale verneombud kan gjøre for å rydde opp i av de mest alvorlige forholdene utover å melde saken videre. Vårt inntrykk er at ordningen med regionale verneombud i bygge- og anleggsbransjen fungerer best i forhold til virksomheter som har en viss interesse for å bedre HMS-standarden.”

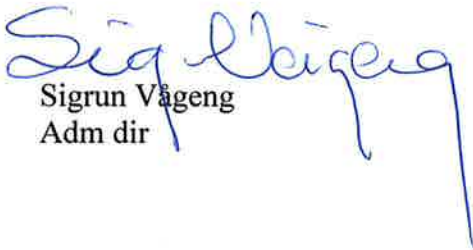
### **Subsidiært: KS' merknader til de punktene i høringsbrevet departementet spesielt ber om synspunkter på:**

- Forskriftens virkeområde foreslås avgrenset med utgangspunkt i Standard for næringsgruppering (2007). Dersom det innføres en ordning med regionale verneombud synes KS dette gir en entydig avgrensing som vil lette en del rutiner, for eksempel innkreving av avgift.
- Ved at regionale verneombud forutsettes ansatt i fagforeninger er det en fare for sammenblanding av rollene som fagforeningsrepresentant og som regionalt verneombud. Faren for sammenblanding økes hvis det åpnes for at de regionale verneombud skal kunne fungere på deltid. Faren for rolleklarhet vil ikke på samme måte være tilstede om det regionale verneombudet var ansatt av fondsstyret (eller et annet trepartsorgan).
- Kvalifikasjonskravene i dagens forskrift bør være minimumskrav for et regionalt verneombud, både når det gjelder yrkes- og helse-, miljø- og sikkerhetskunnskap. Dette er ikke minst viktig i tilfeller hvor arbeidsmiljøutfordringene er av organisatorisk og psykososial art.

- Regionale verneombud bør kun ha myndighet til å gå inn i virksomheter uten etablert vernetjeneste. I motsatt fall fryktes det at ordningen vil svekke det lokale arbeidsmiljøsamarbeidet.
- KS forutsetter at de parter som finansierer ordningen også har reell styring. Videre anses utfordringene i de ulike næringene særegne, og KS kan vanskelig se at samordningsbehovet skulle være så stort at det er behov for eget samordningsorgan (Fondsstyre i tillegg til arbeidsutvalg og sekretariat). Det foreslås derfor at det etableres selvstendige ordninger for de enkelte næringer som omfattes av forskriften, bestående av representanter for arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene, samt Arbeidstilsynet.

Departementet beskriver en rekke utfordringer i næringene renhold, hotell- og restaurant når det gjelder helse, miljø og sikkerhet og sosial dumping. Utfordringene er komplekse, og vil kreve en styrket innsats både internt i virksomhetene, med arbeidsgiver, tillitsvalgte og lokal vernetjeneste som sentrale aktører, og eksternt, gjennom et bredt samarbeid mellom myndigheter, tilsyn, arbeidsgivere og politi.

Med vennlig hilsen

  
Sigrun Vågeng  
Adm dir

  
Gudrun H. Grindaker  
Direktør

Kopi: Kommunal- og regionaldepartementet

